

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 120 Din, za inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEK

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Prvi dan evharistične manifestacije

Apostolsko pismo sv. očeta Pija XI.

s katerim je imenoval apost. nuncija H. Pelegrinetti za svojega delegata na evharističnem kongresu.

Častitemu bratu Hermenegildu, naslovnemu nadškofu adamskemu, apostolskemu nunciju v Jugoslaviji — Pij PP. XI.

Častiti brat, pozdrav in apostolski blagoslov.

Kako živahno se dela v onih krajih za napredek pobožnosti do vzvišenega Zakramenta, se lahko vidi posebno iz tega, da se bo, kakor slišimo, kmalu v Zagrebu svetano proslavil evharistični kongres, četudi se je šele pred nekaj leti vršil drugi na istem mestu z vso svečanostjo in sijajem. Z zasluženjo pohvalo počašujemo s tem zelo skrbnega nadškofa onega mesta in vse one, ki mu pomagajo pri pripravah. Ni namreč ničesar, kar bi bolj koristilo napredku katoliške stvari, kakor vse večje spoštovanje presvete Evharistije, v kateri živi, na mističen način prisoten, sam izvor nebeskih milosti. Iz tega sledi, da Gospod Jezus še danes v vzvišenem Zakramentu enako pomaga svojim sinovom, obkroženim od pokvarjenih časov, in dviga duše z besedami: »Pridite k meni vsi, ki ste trudni in obteženi, in jaz Vas bom počivil«, kakor je to tudi nekdanj, v umrljivem življenju, delal, poln dobrohotnega usmiljenja do ljudstva. Naj torej k oltarski skrivnosti pristopajo ljudje vsakega stanu, naj tamkaj prejemajo ne samo hrano nadnaravnega življenja, ampak naj tudi zajamejo vase tisti ogenj ljubezni, ki ga je božanski Odrašenik prinesel na zemljo v želji, da se naglo razgori. Ne sme se torej redko, ampak češče vredno pristopati k sveti gostiji, ker krasota krščanskega življenja navadno bolj cvete tam, kjer se pogostejše prejema Evharistija. Nasprotno, če se zanemari nebesko dobrotljivost, izginjuje po malem tudi moč krščanske veroizpovedi. Mi želimo, da se iz tega zagrebskega kongresa v prvi vrsti povzame ta sad, namreč: pogosto prejetje Evharistije, ker čim tesnejše je ljudstvo združeno z Bogom, tem bolj dosega božanske darove, posebno pa krščanske vrline, po katerih si pridobi tudi srečo na zemlji in večno blaženost v nebesih. Kakor smo v sličnih prilikah odredili pred sedmimi leti, tako se tudi sedaj zopet zelo pripravljamo pridružujemo kongresu in Tebe, častiti brat, izberemo s tem pismom za Našega legata s to nalogo, da si naš namestnik in da pod našim imenom in ugledom stojiš na čelu evharističnega kongresa v Zagrebu. Ni dvoma, da se bo pod Tvojim vodstvom z vseh strani zbralo veliko število škofov in vernikov vseh stanov, in da bo njihova javno potrjena pobožnost nov triumf Kristusa Kralja, ki edini je pol, resnica in življenje. Obenem potrjujemo odbeze, pooblastila, dovolitve in dispencije, ki smo jih dali z apostolskim pismom od 7. marca 1924, in iz vsega srca podeljujemo apostolski blagoslov kot znamenje božanskih dobrot in znak očetovske naklonjenosti Tebi, častiti brat, nadškofu zagreškemu, ostalim škofom in vsem udeležencem kongresa.

Dano v Rimu pri Sv. Petru, dne 30. julija 1930, papeštva našega leta devetega.

Pij PP. XI.

Lep sprejem Čehoslovakov

Maribor, 14. avg. Danes je potovala s praškim brzovlakom skozi Maribor skupina 300 čehoslovanskih gostov, ki se udeležijo evharističnega kongresa. Na kolodvoru jih je sprejelo veliko število občinstva, ki je prisrčno pozdravljalo drage goste. Navzoči so bili pomožni škof dr. Ivan Tomažič s številnim zastopstvom mariborske duhovščine, mestni župan dr. Juvan, svetnika Knot in Bureš kot zastopnika Čehoslovanskega kluba, Fran Jerebič za katoliško akcijo ter zastopniki mariborskega kluba Slov. kat. akad. starešinstva. Opazilo se je, da na kolodvoru ni bilo zastopnika jugoslovansko-čehoslovanske lige.

Ob prihodu so zavirale raz oken slovaške in češke zastavice. Dragim gostom so v pozdrav zorili klici: »Zda! Buh!« Najprej je goste pozdravil pomožni škof dr. Ivan Tomažič. Nato pa je izrekel prisrčno dobrodošlico v češčini dr. Andrej Vebler kot zastopnik tukajšnjega kluba Slov. kat. akad. starešinstva. Za pozdrav in za dobrodošlico se je zahvalil škof dr. Gojdič iz Podkarpatske Rusije. V zanosnih besedah se je nato dr. Juvan spominjal skupnih bojov v težki preteklosti in skupne zmage. Izrazil je željo, da bi se gostje počutili v naši državi kakor doma. Dr. Skacel je izrekel zahvalo za lep in prisrčen sprejem, nakar so vsi navzoči zapeli jugoslovansko, češko in slovaško himno. Ob toplih in prisrčnih vzklikih: »Na zdar!«, »Zda! Buh!« se je pričel prvi vlak pomikati proti Zagrebu.

Najslovesnejši sprejem papeževega odposlanca

Msgr. Pelegrinetti pozdravi nadškof dr. Bauer in zagrebski župan dr. Srkulj — Zahvala papeževega delegata

Popoldne so bile glavne priprave za sprejem papeškega odposlanca msgr. Pelegrinetti. Na glavnem kolodvoru je bila urejena kraljeva čakalnica, ki je dana na razpolago za sprejem zastopnika vrhovnega poglavarja katoliške cerkve. Mali salon je bil po dolgem času ponovno odprt in urejen za sprejem zastopnika največje duhovne oblasti sveta.

Na peronu je bila pogrnjena debela purpurno rdeča preproga, določena za papeževega odposlanca in dostojanstvenike.

Ljudstvo se je pričelo na trgu pred postajo zbirati že ob 4 popoldne. Vse ulice, ki vodijo proti kolodvoru, so bile polne ljudstva. Okrog pol 5 je bil že ves trg pred kolodvorom in Starčevićeva ulica prepoln. Prav tako so bile polne dohodne ulice, trg Tomislava, Zrinjevac, Praška ulica, Jelačičev trg, Bakačičeva ulica, tja do katedrale. Okna na teh ulicah so bila polna ljudi. Tako je Zagreb napravil vtis velikega mesta, ki je v svečanem razpoloženju. Ob četrti na pet je prispel na kolodvor hrvatski metropolit dr. Bauer v spremstvu msgr. Slamiča. Tu so se nahajali že župan dr. Srkulj, podžupan dr. Mahnik, direktor zagrebskega železniškega ravnateljstva ing. Senjanović, predsednik jugoslovanske akademije dr. Gavro Manojlovič, rektor vseučilišča dr. Belobrk, predsednik »Duševne obnove« vseučiliški profesor dr. Lovrič, predsednik društva »Katarine Zrinjske« in zastopniki mnogih hrvatskih društev.

Okrog pol 5 je prišel armadni poveljnik general Matić, divizijski poveljnik general Daskalović, generala Stojišić in Dokić. Banskoupravo je zastopal načelnik dr. Hadži.

Pred vhomom so bile deklice, ki so imele cvetje. Nekoliko dalje pa so bili zastopniki društev z zastavami in v uniformah.

Ob 4.40 je privozil na postajo vlak, ki mu je bil priklopljen salonski voz, ki ga je dalo papeževemu odposlancu msgr. Pelegrinetti na razpolago železniško ravnateljstvo, oziroma

prometno ministrstvo. Ko je vlak prišel, so zorili klici v pozdrav. Iz vagona je izstopil msgr. Pelegrinetti, ki ga spremlja tajnik Paccini, in se prisrčno pozdravil z nadškofom dr. Bauerjem. Nato je odšel v kraljevo čakalnico, kjer je bil pozdravni nagovor pred mikrofonom. V svečani tišini je prvi pozdravil prevzvišenega odposlanca sv. očeta hrvatski metropolit

dr. Bauer s temile besedami:

»Prevzvišeni gospod! Tokrat prihajate v glavno naše mesto, v srce Hrvatske, kot odposlanec vrhovnega glavarja naše rimske katoliške cerkve svetega očeta papeža Pija XI. Prevzvišeni gospod! Ta velika pozornost svetega očeta bo v velik kras našega evharističnega kongresa, zato Vas pozdravljam. Preko Vas pozdravlja srce Hrvatske svetega očeta. Bodite, prevzvišeni, prisrčno pozdravljeni in dobrodošli! Benedictus, qui venit in nomine Domini! Blagoslovljen, ki pride v imenu Gospodovem!«

S temi besedami je končal svoj govor, nato je govoril

župan dr. Srkulj,

ki je naglasil tole:

»Mesto Zagreb je danes nenavadno živo. Okrašeni so oltarji in z električnimi žarnicami osvetljeni stolpi. Vse to zato, ker Zagreb pričakuje zastopnika sv. očeta papeža Pija XI. Vi ste, prevzvišeni gospod, zastopnik svete stolice, ki se ji imajo Hrvatje in mesto Zagreb mnogo zahvaliti. V davnih časih, posebno v časih bojov s Turki, so Hrvatje branili svoje in svoje ohranili, za kar se imajo zahvaliti baš rimsko katoliški cerkvi. Zato Vas prevzvišeni gospod, kot zastopnika Nj. Svetosti papeža v imenu mesta Zagreba prav prisrčno pozdravljam in želim dobrodošlico, da bi iz našega mesta odnesli najlepše spomine, iz mesta, ki ima edino v Jugoslaviji srečo, da prireja že svoj drugi evharistični kongres.«

Županov govor je bil sprejet z živahnimi živio-klici. Nato je prevzvišeni

msgr. Pelegrinetti

izrekel zahvalo v hrvaščini s temile besedami:

»Prevzvišeni nadškof, velmožje, načelniki in vsi ostali velespoštovani gospodje! Danes nimam besed, da bi se zahvalil prevzvišenemu nadškofu, kot angelu zagrebske nadškofije in hrvatskemu metropolitu. Zares nimam besed, s katerimi bi se mogel zahvaliti Vam velmož gospod župan, kot zastopniku Zagreba, ki ste vsi tako prisrčno in iskreno pokazali ljubezen nasproti prevzvišeni osebi sv. očeta, ki ga ima moja skramna oseba čast zastopati. Vem, da se je mesto Zagreb vedno ponašalo s svojo vero, da se je vedno ponašalo s svojo globoko vdanostjo Kristusovi cerkvi. Sedaj prihajam v drugič kot odposlanec svetega očeta, ki preko moje skromne osebe želi biti z Vami za časa svečanosti kongresa, da združen z Vami moli k presveti Evharistiji, našemu gospodu Jezusu Kristusu, ki je kralj nad kralji, vladar nad vladarji, alfa in omega, začetek in konec vsega, tisti, ki se mu vedno duša klanja. Nadejam se, da bo po tej veliki proslavi prišel velik dan, za to mesto in kraljevino, da se, verujoč in upajoč, očiščeni, nekega dne združimo v večnosti v Kristusu.«

S tem je bil slavnostni sprejem končan. Sprevod je krenil na trg. Deklice so metale cvetje. Odposlanec papeža se je vozil v kočiji, v katero sta bila vprežena vranca. Spremljali so jo slavnostno oblečeni huzarji. Na čelu spreveda je korakal župan s podžupanom. Nato je sledila dolga vrsta avtomobilov zastopnikov civilnih in vojaških oblasti. Sprevod je šel skozi kordone ljudstva. Papežev odposlanec je snel klobuk in blagoslovljal neštete tisoče ljudstva. Ko je dospel poslanec svetega očeta pred stolnico, je nastalo novo navdušenje.

Zagreb v slovesnem razpoloženju

Zagreb, 14. avg. p. Danes na predvečer evharističnega kongresa se povsod v Zagrebu opaža največja živahnost. Ne samo v pripravah, ki jih vrši osrednji odbor za evharistični kongres, nego se v mestu samem opaža, da se Zagreb nahaja pred velikimi svečanostmi. Življenje na ulicah je veliko in se veča vsak trenutek. Prvi udeleženci kongresa so pričeli prihajati v velikih skupinah že snoči. Veliko število udeležencev je prišlo z rednimi vlaki, ki so vsi pojačeni. Prvi posebni vlaki so prišli v teku te noči. Ob 2.40 je prišel prvi posebni vlak iz Osijeka. Vsi udeleženci so se z avtobusi odpeljali v svoja stanovišča. Ob 4 zjutraj je prišlo okrog 1.000 udeležencev iz Zemuna. Ob 5.25 so prišli udeleženci iz Banjaluke in Bosne. Glavni del udeležencev iz Bosne pride s posebnim vlakom. Ob 6 zjutraj je prišel vlak iz Sibenika, ob 6.50 iz Splita. S temi posebnimi vlaki je prišlo iz Dalmacije okrog 5.000 udeležencev. Okrog pol 11 je prišel poseben vlak iz Sušaka. Ob 11 iz Mitrovice in ob pol 2 iz Slavonske Požege.

K prihodu vseh teh vlakov so prišli posebni člani odbora, ki so preskrbeli za nastanitev udeležencev.

V teku današnjega popoldneva in jutrišnjega dne pride okrog 20 posebnih vlakov.

Vozni red posebnega vlaka

Za udeležence iz ljubljanske škofije, ki se hočejo udeležiti v nedeljo svečanega pontifikala na Jelačičevem trgu in slovesne procesije, vozi v soboto zvečer poseben vlak iz Ljubljane.

Odhod Ljubljana gl. kol. 22.10

Devica M. Polje	22.20
Zalog	22.27
Laze	22.38
Jevnica	22.46
Kresnice	22.55
Litija	23.08
Sava	23.20
Zagorje	23.35
Trbovlje	0.34
Hrastnik	0.44
Zidani most	1.00
Radeče	1.32
Loka	1.39
Breg	1.46
Sevnica	2.01
Blanca	2.15
Rajhenburg	2.26
Videm-Krško	2.35
Brežice	3.15
Dobova	3.36
Zaprešič	4.09
Zagreb-Sava	4.35

Za povratek vozi isti vlak v nedeljo zvečer ob 23.05 iz Zagreba-Save ter prihaja v Ljubljano v ponedeljek ob 3.35 zjutraj.

Marijino vnebovzetje, prekrasni umotvor španskega mojstra Murilla.

Potovanje na luno l. 2050

Ce si predstavljamo — piše dr. John Q. Stewart, profesor astronomične fizike na Princetonški univerzi — kako je v zadnjih sto letih naraščala brzina osebnih vlakov, moramo priti do prepričanja, da bo tehnika do l. 2050. dosegla brzino 50.000 milj na uro in s tem omogočila potovanje na luno.

Seđaj je najvišja brzina, ki se da doseči s kakim gorivom, približno ena kilovatna ura na vsak funt goriva. S tem seveda se ne da potovati v vesolje. Toda po laboratorijih so v malem dosegli že znatno uspešnejše zaloge energije. Ena od teh je jonizirani vodik, ki bi dal približno stokrat več sile nego enaka množina premoga in kisika. Toda dosedaj še ni znan način, po katerem bi se dala ta snov na veliko proizvajati.

Riza kan in Kemal paša, pogovarja v turško-perzijskem sporu prizadetih držav.

Druga možnost bi bila, da bi se raketna ladja po brezžičnem potu oskrbovala z energijo.

Najverjetnejša je pa tretja možnost: da bi se snov docela izpremenila v silo. S tem vprašanjem si že dolgo belijo glave astrofiziki, ki proučujejo vire, iz katerih dobivajo svojo energijo sonce in zvezde. Po tem potu bi se dalo dobiti do 1.300.000 kilovatnih let energije iz vsakega funta snovi. To je približno desetmiliardkrat več, nego dajeta premog in kisik. Tak razpust snovi in sprostitve lastne sile se utegne dogajati v globinah sonca in oddot orjaška energija, ki jo izžarja sonce morda že milijardo let.

Ce bi se tehnikom res posrečilo oprostiti lastno energijo snovi, bi prineslo to nedogledne praktične uspehe. Vedro morske vode bi zadostovalo za pogon vseh trgovskih ladij na svetu za dobo enega meseca in več. En dih zraka bi mogel goniti mogočno letalo neprenehoma leto in dan. Lastna energija peščice snega bi mogla sto let ogrevati veliko hišo. Lastna energija lepenke v velikosti železniškega voznega listka bi mogla težek osebni vlak gnati večkrat zaporedoma okoli zemlje.

Kako pa si je predstavljati vozilo za vožnjo na luno? Prof. Stewart pravi: Zračna ladja bo imela obliko velike kovinaste kroglice; premer bo znašal recimo 35 metrov in celotna začetna snov bo obsegala 70.000 metričnih ton. Iz vrha kroglice moli dvanajst ali več simetrično razporejenih topov. Če se sproži eden teh topov, požene odboj ladjo v nasprotni smeri.

Vsa snov se bo prožila v streljih z brzino po 300 km na sekundo. Za vožnjo na luno in nazaj bo potrebno 28.000 ton snovi (od celotne začetne snovi v obsegu 70.000 ton). Snov bi utegnili biti n. pr. svinec v obliki smodnika.

Ladja bo morala biti popolnoma neprodušna in opremljena z ogrevalnimi in hladilnimi napravami in vsemi življenjskimi potrebščinami, predvsem seveda z zrakom in vodo — vse za dva meseca. Posadka bi znašala približno 60 mož in potnikov-znanstvenikov bi bilo morda kakih 12.

Ker bo strel silen, bi se moral vršiti start v kaki puščavi... Odboj bi napravil v zemljo veliko luknjo in užgal. Start bi se moral izvršiti morda pol ure pred poldnem in približno tri dni pred mlajem. Ladja bi letela v smeri proti solncu. V prvih šestih minutah bi se morda dvignila 20 km ter bi z brzino nad 300 km na uro zapustila zračno plast, ki obdaja zemljo.

Ko bo ladja dospela na luno, bo treba urediti telefonično zvezo z zemljo, in to morda s pomočjo svetlobnega žarka, ker utegne plast Kennelly-heaviside-a onemogočati brezžično brzojavljanje. Povratak ladje bi se izvršil na taisti način, le da bi bil pogon lahko znatno manjši, ker je privlačna sila zemlje večja. Pristati bi bilo treba zelo previdno, kajti če bi ladja padala prehitro in bi bilo treba prožiti rakete, da bi se brzina zmanjšala, bi bilo to za naseljene kraje pogubno.

Afridi na potu v Pešavar.

Ljeningova pisma sorodnikom

Sovjetska državna založna knjigarna je izdala Ljeningova »Pisma sorodnikom«, ki dopolnjujejo obsežno literaturo o Ljenu v SSSR. Marsikaj je v teh pismih, kar meče novo luč na Ljenu kot človeka in jasneje očrtava njegov značaj. Ljenu so od vsega početka zanimala predvsem politična in socialna vprašanja, za lepoto, umetnost, glasbo ni imel nobenega zmisla. V predgovoru »Pismom« pravi Ljeningova sestra M. Uljanova, da je glasba Ljenu naravnost mučila in da je ni rad prenašal.

Kaj pa je tedaj Ljenu ugajalo, v čem je našel pomirjenje in osvežilo za dušo? Njegova pisma odgovarjajo na to vprašanje. Ljenu je imel rad, kar je elementarno in otipljivo. Sam priznava, da je mnogo raje obiskoval ljudske zabave in podobne prireditve, nego muzeje, gledališča, galerije itd. Ljenu je tudi zelo zanimala — galerija voščenih figur... Neko mesto v Ljeningovih pismih se glasi nekam čudno. Pravi, da je videl »svojo krščenko«. Dejansko je bil Ljenu krstni oter Asi, hčerki boljševika A. Suhta, ki je dal svojo hčerko krstiti — seveda na skrivnem — ko je bil že član komunistične stranke, torej formalni brezverec. Za kumico je bila nekoč tudi Ljeningova sestra, istotako stara komunistinja, Ana Uljanova. Kumovala je sinu dr. Vladimirskega, propagatorja boljševizma.

Čudno se glasi tudi mesto, kjer piše Ljenu materi in sestri komunistinji: »Na arhangeljski dan pozdravljam Tebe in Manjašo.« — Dalje je razvidno iz pisma, da je hodil Ljenu večkrat na pokopališče Volkovo, kjer je pokopana njegova sestra Olga Iljinična, ki je umrla za legarjem. O tem je pisal sorodnikom: »Tako pa priходу sem odšel na pokopališče — tam je vse v redu, i križ i venec.« Morda je Ljenu pisal tako samo materi na ljubo; toda sestra pravi v predgovoru, da je »naša mati s polnim razumevanjem spremljala naše revolucionarno delo«. Iz nekaterih mest je očitno, da je bil Ljenu samo na zunaj brezverec, v srcu pa je veroval v Boga. —

Turški ministrski predsednik Izmet paša (desno), ki bo moral baje odstopiti. Kot njegov naslednik velja Fethi beg (levo), dosedaj poslanik v Parizu.

Nekod piše Ljenu, da bi se morala odpraviti vsaka postrežba in strežajska služba, a sam pa le ni mogel izhajati brez tuje postrežbe. Iz Švice je pisal domov, da je tamkaj postrežba jako draga in da je treba dajati služabništvu jako dobro hrano. — Zanimivo je slednjič, da je Ljenu v Parizu tožil nekega kolesarja, ki ga je bil podrl na tla, za odškodnino in potem z zadoščenjem pisal domov, da je pravdo dobil.

Tišina v polarnih predelih

Ameriški raziskovalec južnega tečaja, Byrd, je v pogovoru z nekim poročevalcem zavrnil splošno mnenje, da vlada v polarnih predelih taka tišina, da mora na nervoznega modernega človeka vplivati kakor mirno ozračje kakega sanatorija. Temu nasproti izjavlja Byrd, da je hrumenje na tečaju, tako silno, da se s hrupom v civiliziranih pokrajinah niti primerjati ne da. S strašno silo se mešajo tamkaj med seboj najrazličnejši hrumi in glasovi, ki jih tudi noč ne prekine. Hropenje kitov, ko izbrizgavajo vodo, bevskaenje in grohotanje neštetiht tjunlov in mrožov, lomljenje ledu v mrazu 70 stopinj, drgnjenje in udarjanje ledenih plošč druge ob drugo, kar je slišati kakor drdranje najtežjih tovornih avtomobilov po slabi cesti, ptičji kriki in glasovi in še mnogo drugega hrumi in buči, da mnogokrat ni bilo razumeti nobene besede. Zal da tega polarnega hrumenja ni bilo mogoče zajeti v gramofonsko ploščo, kajti v mrazu 70 stopinj odpovedo vsi aparati. Zato so tudi mnogo manj filmali, nego so bili nameravali.

Kadilci plačajo vsako ceno

Dohodki italijanske tobačne uprave so znašali od 1. julija 1929. do 30. junija 1930. l. 3.566.000.000 lir, za 31 milijonov lir več nego prejšnje upravno leto. Uprava je bila zvišala cene, nakar je potrošek tobačnih izdelkov najprvo znatno padel. Toda uprava se je zanesla na to, da kadilci ne znajo prenehati svoje strasti in da bodo po kratkem odporu zopet toliko pušili kakor preje. Kakor je pokazal uspeh, se ni motila.

Oceanski hrti

Najhitrejša ladja na svetu je tačas italijanska vojna ladja »Nicolosa« — da Recco, ki je dne 3. aprila letos dosegla 41 morskih milj na uro. Ker je morska milja dolga 1852 metrov, je 41,5 morskih milj enako 77 kilometrov. Brzina italijanske ladje prekaša torej temeljno brzino marsikaterega brzovlaka. Seveda pa se brzina vojne ladje ne sme enostavno primerjati z brzino ostalih ladij. Vojne ladje imajo pač čisto drugačne namene nego trgovske in so tudi temu primerno zgrajene. Pri vojni ladji je veliko na tem, da doseže v posameznem slučaju najvišjo možno brzino, redno pa lahko vozi zmerno. Najvišja brzina se mora tako drago odkupiti, da si jo morejo dovoliti le vojne ladje. Zgled: Pri lokomotivi zadostuje 2000 konjskih sil, da prevaža približno 700 ton ure in ure z enakomerno brzino po tračnicah; italijanska torpedovka pa potrebuje za svojih 2010 ton 60.000 konjskih sil (merjenih na val), da se žene s hitrostjo 77 km na uro po vodovju. Sicer se pa seveda kopna in vodna vozila ne dajo primerjati med seboj, ker imajo čisto različne pogoje in ovire.

Oklopna križarka, ki odriiva 30.000 ton vode in vozi z brzino 36 morskih milj na uro, potrebuje 180.000 konjskih sil. Španske torpedovke razreda churruca imajo pri svojih 1650 tonah in 37,5 miljah na uro 42.000 PS. »Mauretania«, s katero je angleška družba Cunard pred par leti priborila »Sinji oceanski trak«, je potrebovala za brzino 25 morskih milj okroglo 70.000 PS. Cunard Line gradi nov brzoparnik, ki bo zmagal pot čez Atlantik v štirih dneh. Parnik bo obsegal 75.000 ton ter bo vozil 31 morskih milj na uro, a potreboval bo v 200.000 konjskih sil. Brzina ladij je torej silno draga stvar.

Književnost in reklama

Angleška reklama, ki je namenjena literarno izobraženim čitateljem, se poslužuje vseh mogočih imen in domislekov iz svetovne književnosti. N. pr.: Še lady Macbeth bi kra-

Honoré de Balzac, slavni francoski romanopisec. Umrl 18. avgusta 1850.

Neprijeten duh ust

je zopr. Zobje slabe barve kvarijo najlepši obraz. Obe hibi odstranite pri enkratni uporabi krasno osvežujoče Chlorodont-paste. Zobje dobijo krasen sijaj slonovine, posebno pri uporabi zobčaste ščetke, ker ista čisti zobe tudi na njih stranicah. Gnilostni ostanki jedi med zobmi, ki povzročajo neprijeten duh ust, se s tem temeljito odstranijo. Poskusite najprej z malo tubo. Ki stane Din. 8.—. Chlorodont ščetka za otroke, za dame (mehke ščetine), za gospode (trde ščetine). Pristno samo v originalnem modro-zelenem omotu z napisom Chlorodont. Dobiva se povsod. — Pošljite nam ta oglas kot tiskovino (omot ne zalepiti) dobili boste brezplačno eno poskusno tubo za večkratno uporabo. Tvornice Zlatorog, Oddelek Chlorodont, Maribor. 8

Kdor zida, naj ne pozabi na

HERAKLITNE PLOŠČE

za zunanje stene, vmesne stene, strope, pode, podstrešja, oblogo zidovja, hladilne naprave itd.

HERAKLITNE PLOŠČE Vam nudijo

kratko stavbeno dobo
najboljšo izolacijo proti mrazu in vročini
absolutno varnost pred ognjem
zvočno izolacijo
prožnost in trdnost
takošnjo izsušitev in vselitev
majhno lastno težo itd.

Zahtevajte informacije pri zalogah

MATERIAL D. Z. O. Z.

LJUBLJANA, DUNAJSKA C. 36

D. Rakusch, Celje

I. Kührar, Maribor

Pohištvo

priprosto in najmodernejše Vam audi trdka po izredno nizki ceni

KREGAR IN SINOVA

St. Vid nad Ljubljano — nasproti kolodvoru

Poceni in vendar najboljša je

Severjeva otomana

Z 32 peresi v sedežu in 4 v zglavju, velikost 185x78 najboljši material, cena od 570 do 850 D po izbiri prevleke. Zahtevajte vzorce!

RUDOLF SEVER — Ljubljana — Marijin trg 2

LIPSKI JESENSKI VELESEJEM 1930

začetek 31. avgusta

splošni vzorčni velesejem, tehnični in stavbeni velesejem od 31. avgusta do 5. septembra
tekstilni velesejem od 31. avgusta do 3. septembra
velesejem športnih predmetov od 31. avgusta do 4. septembra

Obiščite „IPA“ mednarodno krznarsko razstavo

Pojasnita dobite pri zastopstvu

STEGU, Ljubljana

Gledališka ulica 8/II. Telef. 2925.

Prostovoljna prodaja zemljišč!

Berglez Alojzij, posestnik v Blatni Brezovici števil. 6, proda iz proste roke pod ugodnimi pogoji svoje v katastralni občini Karlovsko predmestje tik ob Dolenjski in Peručevi cesti in poleg Dolenjskega kolodvora ležeče stavbene parcele in travnike, ki so bile last rajnkoga g. Antona Bergleza. Stavbene parcele so z ozirom na njih lego posebno pripravne za kako večje tovarniško podjetje. — Natančnejše pogoje se poišče pri Notarju Mate Hafnerju v Ljubljani in pri lastniku.

Zastopstvo za Slovenijo: DR. A. KANSKY
kemična tovarna, Ljubljana, Krekov trg 7

PORTLAND CEMENTNA TOVARNA D. D. DOVJE-MOJSTRANA

Telefon št. 1

Ustanovljeno 1892

Telefon št. 1

Priporoča svoj prvovrstni izdelek

Portland-cementa

Dobavlja se **promptno** iz tovarne

Zastopnik za **Ljubljano** in okolico:

JOSIP GAGEL, LJUBLJANA, ŠOLSKI DREVORED

Velik

trgovski lokal

s prostornim dvoriščnim skladiščem na Aleksandrovi cesti

se odda za 1. september 1930

Prostorni

pisarniški prostori

s centralno kurjavo in razsvetljavo se oddajo v palači Ljubljanske kreditne banke

Pojasnita pri **upravi bančne palače v Ljubljani**

Inserirajte v „Slovenču“!

Wiener Messe

od 7. do 13. sept. 1930 (Rotunda do 14. sept.)

POSEBNE PRIREDITVE:

Modni salon kožuhovine / Sejem za čevlje in usnje / Sejem pohištva / Reklamni sejem Razstava »Christliche Kunst«

MEDNARODNA RADIO-RAZSTAVA

Sejem železnega in patentiranega pohištva Moderna pisarniška oprema / Razstava živil in nasladil / Stavbni in sejem za zgradbe cest / Tehnične novosti in iznajdbe / Francoska, grška in indijska kolektivna razstava Poljedelska in gozdarska razstava s III. avstrijskim živalskim sejemom.

Brez vizuma! S semsko izkaznico in potnim listom prestop avstrijske meje prost / Madžarski tranzitni vizum so izda proti predložitvi sejske izkaznice na meji / Znatne ugodnosti glede voznih cen na jugoslovanskih, madžarskih in avstrijskih železnicah, po Donavi, na Jadranskem morju, kako tudi v zračnem prometu / Pojasnila vseh vrst, kakor tudi sejske izkaznice (po 50 Din) se dobe pri

WIENER MESSE A. G., WIEN VII

kakor tudi za časa jesenskega sejma v Leipzigu pri informacijskem uradu v Leipzigu, Avstrijski sejski urad, ter pri častnih zastopstvih v

Ljubljani: Avstrijski konzulat, Dunajska c. 31

Josip Zidar, Dunajska cesta 31

Zveza za tujski promet v Sloveniji

Dunajska cesta 1

Lovske puške

kakor tudi vse drugo orožje in municijo za lov šport in obrambo, v največji izbiri in po najnižjih cenah dobite pri trdki

Fr. Sevcik, Ljubljana, Židovska ul. 8

Za večji cenik 1930 poslati Din 6.— v pošt. znamkah

Zaloga »Darne« pušk s fiksnimi cevmi

Gritzner - Adler - Kayser

šivalni stroj in kolo

elegantna izvedba — najboljši material

URANIA

pistalni stroj

v 3 velikostih

Novost

Šivalni stroj

kot damska pisalna miza

Le pri

Jos. Petelinc, Ljubljana

TELEFON INTERURB. 2913

Zmerne cene, tudi na obroke

Zdraviliški odsek občine Bled razpisuje

oddajo svojega zdravilišk. doma

(restavracijski in kavarniški obrat) za dobo 3 let. Nastop zakupa s 1. septembrom 1930, najkasneje s 1. majem 1931.

Pogoji in natančnejši podatki so razvidni v obč. pisarni ozir. zdraviliški komisiji na Bledu.

Bele

emailirane ploščice

za oblaganje zidov in štedilnikov v veliki zalogi. — Izvršujemo sami

tudi **oblogo** sten

s ploščicami. — Zahtevajte ponudbe!

MATERIAL

trgov. družba z omej. zav.

LJUBLJANA-DUNAJSKA 36/a

Telefon 27-16 Brzjavke: Material

O. & K. VAGONETI

rabljeni in novi vedno na zalogi, dajemo tudi **v najem**

ORENSTEIN I KOPPEL & Co.

Zagreb, Samostanska 2/II. - Telefon 50-64

Zastopstvo za Slovenijo: »TEHNA« d. z. o. z.

Ljubljana, Mestni trg 25

Rumeni gusarji

(Sodobna zgodba.)

Budžak je pravkar jemal patrone iz jermena ter basal svojo samostrelno pištolo. Obenem pa je govoril s Kitajci in dasi Mihael njegovih besed ni slišal, je pa vendar spoznal, da mora naročiti nekaj važnega, ker je tako silovito dopovedoval. Gotovo je razlagal, kako so begunci prišli preko močvirja in je zato svoje ljudi priganjal, naj gredo za njimi.

Njegovi ljudje pa se naloge kar niso hoteli lotiti. Najprej so nezaupno ogledovali verigo; potem jo je eden prijel in nategoval, kakor da se hoče prepričati, bo li zadosti močna za vse. Budžak je začel grmeti. Pokazal je preko močvare. Iz njegovih kretenj si mogel sklepati, da hoče svojim ljudem dopovedati: koder so šli begunci, bodo prišli tudi preganjalci! Bolj in bolj se je razburjal in svojim ljudem grozil celo z revolverjem; toda Kitajci so se še vedno branili, spustiti se v nevarno pustolovščino ter so z vresečimi glasovi dokazovali svoje ali pa ugovarjali.

Končno pa je Budžak nenadoma vtaknil svoj revolver za pas, zaklical Kitajcem, naj mu sledijo ter se zavihtel na verigo. Kitajci so malo oklevali, nato pa se spustili za njim.

Mihael je moral zdaj hitro kaj ukreniti. Budžaku vendar ni mogel dovoliti, da bi jih zasledoval notri do lanše, pa kaj, ko ga ni mogel zapoditi nazaj! Bil je oborožen z revolverjem, njegovim ljudem pa so preko ramen visele puške in morda so imeli pri sebi še nože ali pištole! Mihael in njegova mala družba

pa so bili popolnoma brez orožja; ako torej preganjalci pridejo preko močvare, jim bodo begunci izročeni na milost in nemilost!

Lo Fing pa je vedel, kaj mu je storiti. Pokazal je na drevo, ki je bila veriga nanj privezana in prosil Eh Sanga, naj gre ž njim in oba sta se spravila nad verigo ter jo pričela odpenjati.

Preganjanci so bili že na sredi svojega pota, ko so naenkrat zapazili, da se veriga udaja. Budžak se je začel še hitreje poganjati, Kitajci pa so obstali ter za nekaj hipov nepremično obviseli, ko pa so spoznali pretečo nevarnost, so si pa krčevito prizadevali, da bi spet prišli nazaj na breg. Pa bilo je prepozno. Že jih je za noge pograbila zanka močvare; veriga, ki so se je obupno oklepali, se je spuščala nižje in nižje, dokler se ni dotaknila sluzaste površine.

Zdaj se je pa ustavil tudi Budžak. Ker je bil bliže drevesa, njegov položaj res še ni bil tako brezupen kakor njegovih Kitajcev, vendar pa se je veriga neizprosno pogrezala! Mihael je opazil v njegovih očeh grozo. Kitajci za njim, napol v blatu napoi nad njim, so si dajve prizadevali, da bi jim vsaj glave ostale nad gladino; a kaj, ko je sleherna kretnja še povečala nevarnost! Eden se je na verigo ulegel, drugi je zavihtel nanjo eno nogo, tretji eno roko. Se nekaj trenutkov, pa bodo izginili v blatu! Ko so zagledali pred seboj neizbežen pogin, se je začelo ozračje tresti vsled njihovega krika, ki je izražal strah in grozo!

Mihael se je tako zelo vanje zagledal, da se še jasno zavedel ni, kakšne posledice bo imelo Lo Fingovo ravnanje, dokler ni bilo že skoraj prepozno. Vroče sta se spoprijeli v njegovem duhu pravičnost

in usmiljenost. Ali naj te capine prepusti njihovi usodi? Tatar je res zaslužil, da pogine; kaj pa Kitajci? Ali niso bili samo njegovih sluga in sužnje, ki so bili prisiljeni ravnati po njegovih navodilih?

Se so mu ušesa odmevala od prestrašenih krikov Kitajcev, ko je planil pokonci, skočil k drevesu in potegnil Eh Sanga proč. »Dosti, Lo Fing!« reče kmetu in mu zabrani, da bi verigo spustil še nižje.

»Toda blagorodje, saj še niso mrtvi!« pravi Lo Fing presenečen. »Eden naših starih modrijanov je rekel: Kadar pade oreh z drevesa, tedaj ga stri! Samo nekaj minut še počakajmo, pa bodo ti zločinci izginili.«

»Še nekaj boljšega lahko storimo,« odvrne Mihael. »Napnite verigo, a ne preveč! Bodite pripravljene, da jo na mojo besedo ali popustite ali napnete!«

Mihael steče spet k robu močvare. Ko so Kitajci začutili, da se je veriga napela, so nehali vikati in tudi Budžak se je začel iznova premikati.

»Stojte!« veli Mihael. »Gospod Budžak, vidite, da ste popolnoma v mojih rokah. Samo eno besedo naj zinam, pa bodo verigo odpeli in vi in vaši ljudje vsi boste jadno poginili. Upam, da to uvidite, ne?« Tatar ni odgovoril, pač pa mrko pokimal.

»Dobro torej,« je nadaljeval Mihael. »Ker ste mi izročeni na milost in nemilost, storite natančno tako, kakor vam velim! Dovolim vam in vašim ljudem, da pridete na to stran in si tako rešite življenje, toda pod enim pogojem! Izročili mi boste svoje orožje ter šli z menoj, kamorkoli vam bom rekel, ne da bi se upirali. Ste zadovoljni?«

Budžak je iznova pokimal.